

Posudek oponenta na magisterskou práci

Diplomant: Jana Hrazdírová
Název diplomové práce: Proměny duchovnosti na Rusi XI.-XII. století
Oponent práce: ThLic. Pavel Milko, PhD.

Studentka Jana Hrazdírová podala práci z názvem „Proměny duchovnosti na Rusi XI.-XII. století“. Práce je rozdělena na 23 kapitol, úvod a závěr, nechybí seznam literatury a (ruské) resumé. Součástí práce je i čestné prohlášení diplomantky o samostatném vypracování za použití uvedené literatury. Rozsah práce je se seznamem literatury a úvodními listy 62 stran.

V *Úvodu* autorka vymezuje cíl práce, kterým je „nahlédnout do stavu společnosti ve složité době transformace jejího státního uspořádání, proměn kultury a náboženství“. V práci se bude snažit vybrat nejdůležitější vlivy působící v dané oblasti a spolu s jejich charakteristikou popsat způsob jejich přijetí na Rusi, eventuálně jejich proměny. Cílem je „sledovat vlivy tradic a proměny duchovnosti rané ruské církve... k pečerskému mnišství.“ Kde se bude práce „podrobněji“ zabývat „vlivy, které napomohly utváření jeho podoby“ a bude se zamýšlet „i nad jeho specificky ruskými rysy a odkazem, který první mniši Kyjevské Rusi zanechali“.

Téma práce je zajímavé a její cíl je stanoven ambiciózně. V první polovině práce se dočítáme o christianizaci černomořské oblasti a konstituci prvních státních útvarů na Rusi. Samotné téma práce je rozvíjeno od s. 31 do s. 52, tj. na dvaceti stranách. Bohužel již od počátku je zjevné, že zajímavý záměr nenašel oporu v důslednějším vedení. K předpokládanému jádru práce se dostáváme až na stranách 45-52 a o žádném podrobnějším rozboru rozhodně v takovémto rozsahu nemůžeme hovořit. Problém by vyšel najevo, byla-li by práce přehledněji členěna podle témat do kapitol a podkapitol. Chtěla-li by diplomantka zachovat strukturu práce, musela by tuto část více rozpracovat. Jistě by pro to byl prostor – 62 stran včetně obsahu, seznamu literatury a úvodních listů je na samé hranici přípustnosti. Není také jasné jak se chce diplomantka

proměnami duchovnosti na Rusi XI.-XII. století (případně pečerským mništvím) zabývat. K tématu lze přistoupit např. z perspektivy historické, literární, nebo dějin myšlení. Žádné z těchto hledisek není vybráno a práce v lepším případě skáče z jedné perspektivy do druhé, což na tak malém rozsahu působí značně nekonceptně. Ačkoliv se práce zmiňuje o pramenech důležitých pro téma práce (např. díla Metoděje Patarského), nebo na ně odkazuje (Kijevo-Pečerský paterik), chybí jakékoliv jejich zpracování do práce (rozběr, seznámení s obsahem apod.). Obtížné je také hledání vlastních názorů diplomantky.

Se stejným problémem se potýká výběr použité literatury. Je použita pouze literatura česká (v případě A. Avenaria slovenská) a ruská a spíše starší. Výběr nelze chápat jinak než náhodný. Jsou uvedeny Dějiny Řecka, ale chybí Dějiny Byzance, kde je mj. kapitola „Byzantská kultura ve slovanském prostředí“. Místo podrobnějších studií jsou např. čerpány informace ze sborníku *Východní křesťanství*, který tvoří doprovodné texty k výstavě. Práce kvůli nesprávnému výběru literatury obsahuje spoustu nepřesných, nebo přímo nesprávných tvrzení (např. celá 19. kapitola je až na výjimky plná nesmyslů). Chybí alespoň zmínka o důležitých studiích k tématu jako je G. Podskalsky, *Christentum und theologische Literatur in der Kiever Rus'*, München 1982 (existuje i ruský překlad), nebo klasická práce Г. Флоровский, *Пути русского богословия*, Париж 1936. Často není jasné, co má diplomantka na mysli např. při stavění do opozice palestinského a konstantinopolského mnišství – vychází totiž z práce, která se mništvím primárně nezabývá (V.V. Milkov). Důsledně se hovoří o překladech (z řečtiny) do ruštiny ačkoliv se jedná o církevní slovanštinu.

Téma práce je zajímavé a odvážné, a tak je zapotřebí ho hodnotit. Hlavním problémem je nedůsledné vedení práce a neexistence konzultanta. Obhajoba by se tedy měla zaměřit na vysvětlení struktury a záměru práce a hodnocení zda a jak bylo téma práce naplněno. Dále navrhuji dotaz ohledně upřesnění vlivu Metoděje Patarského a jeho děl. Práci navrhuji komisi po úspěšné obhajobě ohodnotit známkou dobře.